

Diumenge, 20 d'octubre de 2024

NÚRIA BURGADA BURÓN

Mestra rural, naturalista i mare de Kilian Jornet. Des de jove ha volgut viure connectada íntimament amb la natura, en va transmetre la passió als seus fills i, sense esperar-ho, es va convertir en mare d'un esportista de muntanya de talla mundial. Retirada, encara és una mestra vocacional convençuda que una altra educació és possible. Viu a la Cerdanya i segueix les proeses del Kilian amb una barreja d'ogull i neguit.

«La gent de ciutat que va a la natura sense conèixer-la és molt invasiva»

MARC MARCÉ CASAPONSA
Manresa

Núria Burgada viu en un carrer de Montellà que no surt a Google Maps. L'espai principal de la casa dona a un pati tancat que comparteix amb quatre famílies i per on deambulava un gat també comunitari, el Floc. Al seu entorn, la Cerdanya encara és el que se suposa que ha de ser, i ella, ara jubilada, en gaudeix sortint a caminar cada dia del món, perquè sense unes hores a la muntanya la seva vida no és vida. L'assaboreix amb la seva parella, el Xavi, i pendent del seu fill Kilian, que viu a Noruega amb la dona i dos fills, i de la seva filla Naila, que ara resideix al País Basc.

Es considera poc sociable, però riu amb molta facilitat i s'explica amb eloqüència, gesticulant àmpliament amb els seus braços llarguíssims de dona espigada, amb els genolls plens de marques d'haver-se'ls pelat moltes vegades i amb una planta d'esportista envejable en una dona de 64 anys a qui la vida li va canviar completament quan va descobrir que el seu fill era un fenomen sobrenatural.

— Quan es va adonar que el Kilian no és un noi normal?

— Quan vaig tenir la Naila i vaig poder comparar (riu). Sobretot, em va quedar molt clar un dia que vàrem anar a fer una caminada a Bagà. Ell tenia un any i mig. Es va posar a caminar amb la seva motxilla i va anar fent durant sis hores, com si res. Tothom em deia 'ostres, aquest nen!', i vaig començar a pensar que hi havia alguna cosa especial.

— Ser mare d'un nen així no deu ser fàcil.

— No va ser cap problema fins a l'adolescència. Llavors sí, perquè sortir de la gran família de Montellà i anar a l'institut va ser un xoc. Primer va anar a Bagà, amb molts problemes. No entenia que els altres nens fossin tan diferents. El vaig canviar a La Seu, on hi havia el batxillerat artístic - ell té una faceta artística important -, i va anar millor, però com que no s'acabava d'adaptar es dedicava a posar el seu cos a prova. Un cop va anar de Montellà a Puigcerdà en bici carregat amb els esquís, va continuar fins a l'estació de Puigmal, va posar-se els esquís, es va carregar la bicicleta a l'esquena i va tirar amunt gairebé fins dalt. Va acabar de pujar, al baixar va recollir la bicicle-

Els quatre cantons



— Tothom té el que es mereix?

— Sovint.

— Millor qualitat i pitjor defecte.

— Tinc paciència i sóc poc sociable.

— Quant és un bon sou?

— Els diners no se'm donen bé, però diguem dos mil euros.

— Percep pressió estètica social?

— No, passo.

— Quin llibre li hauria agradat escriure?

— «Haru», de Flàvia Company.

— Una obra d'art.

— «El crib», de Munch.

— En què és experta?

— Potser en educació.

— Què s'hauria d'inventar?

— Alguna cosa que ens fes ser més humils.

— Déu existeix?

— No ho sé.

— Amb quin personatge històric o de ficció amb qui li agradaria sopar?

— Dersu Ursala, un caçador siberià.

— Un mite eròtic.

— James Dean.

— Acabi la frase. La vida és...

— Un camí.

— La gent, per naturalesa, és bona, dolenta o regular?

— Bona.

— Tres ingredients d'un paradís.

— Sinceritat, comunitat i humilitat.

— Un lema per a la seva vida.

— Som natura.

ta i quan jo el vaig anar a buscar ja me'l vaig trobar a la rotonda de Puigcerdà pedalant cap a casa un altre cop. Cada tarda feina una cosa d'aquestes, i era un patir.

— La sortida va ser la competició?

— Sí, competir li va permetre canalitzar tota aquesta energia de forma que no fos autodestructiva. Per sort el centre de tecnificació d'esquí de muntanya li va obrir el món i li va permetre descobrir que hi ha joves com ell.

— I als 16 ja era campió del món. Com es gestiona un campió tan jove?

— Suposo que és la continuació de l'educació que li has donat els anys anteriors. Jo sempre li deia que havia de ser ell mateix, amb els seus valors, i crec que va ser molt madur per pair bé l'èxit.

— Vostè és una persona molt devota de la natura, vegetariana, una mica mística...

— Sí, i 'hippy', i anàrquica...

— Quant de tot això hi ha en el Kilian?

— Home, jo crec que bastant. Connectem molt en moltes coses. Ara ja fa uns anys que també és vegetariana -i li va molt bé per competir- i també té aquesta visió d'un món global del que formem part com a éssers vius entre molts altres éssers vius. I ell la fama l'utilitza per transmetre consciència ambiental.

— Deu ser que parir un extraterrestre s'ha de ser una mica marciana, potser?

— (riu) Sí, sí, la gent sempre m'ha vist estranya, molt marciana. Ara a tothom li fa gràcia, però al Montellà de fa anys no en feia tanta!

— Què pesa més en l'ànim de la mare, l'orgull o la por?

— Costa de dir. Evidentment, he patit. Sobretot perquè, com que jo també faig muntanya, conec molt bé els riscos que corre. De vegades ha arriscat molt, potser massa, i m'ha dit que havia passat molta por. Però també he après a confiar-hi i a respectar les seves decisions. I, evidentment, d'orgull també n'hi ha molt.

— No és tan conegut que la seva filla també ha estat una esportista destacada.

— Sí, ha estat a l'equip de la selecció espanyola d'esquí de muntanya, però ella no és tan competitiva i ho va anar deixant. Ara la seva vida és la fisioteràpia, ha estat en diver-



sos Jocs Olímpics com a fisioterapeuta. Evidentment, al costat del Kilian és impossible destacar. Això em preocupava, però la veritat és que ho ha assumit molt bé.

— Creu que avui reconeixeria una classe de quan va començar a fer de mestra fa quaranta anys?

— Uí, ha canviat moltíssim! Llavors l'escola rural estava deixada de la mà de Déu, amb alumnes que havien vist molt poc món. Ara, en canvi, pots fer el mateix aquí que a Barcelona. Ara és molt més complicat motivar i que els nens tinguin curiositat per aprendre, perquè tenen tants estímuls que l'atenció va passant constantment d'una cosa a una altra. Jo crec que l'escola no ha evolucionat com ho ha fet la societat. Ara els infants han de ser educats per ser crítics, per prendre decisions, deixant una mica a banda l'assimilació clàssica de coneixements que ara pots trobar molt fàcilment. A l'escola de Montellà hem treballat diferent i el resultat, passat el temps, és que n'han sortit joves molt creatius i emprenedors.

Diumenge, 20 d'octubre de 2024

Marc Marcà



— **En una escola petita potser era més fàcil.**

— Sí, segur. Aquí, per començar, no classifiquem els infants per edats, i això és molt important, perquè amb edats diferents aprenen molt més els uns dels altres i no se senten tan pressionats per haver d'aprendre tots al mateix ritme. Però tot això es podria fer també a les zones urbanes. Jo n'he vist intents. Es pot fer. Però caldria perdre por al canvi i formar molt bé el professorat, que no n'està prou. S'han fet molts canvis, però són polítics i funcionaris, no arriben a les aules. I el resultat és que la secundària no funciona i els professors comencen a estar cansats.

— **La Cerdanya s'acosta al col·lapse?**

— Quan jo vaig arribar estava ple de ramaderia, i ara es dedica gairebé exclusivament al turisme, i als pobles no s'hi pot viure perquè el preu dels habitatges ho fa impossible. Ara els treballadors busquen pis al Berguedà! Cal diversificar. Amb un grup que es diu Confluència per una Cerdanya Sostenible estem anant poble per poble a intentar conscienciar la gent que hem de funcionar d'una altra manera. Amés, estem centrats en un turisme

d'esquí en unes estacions que tenen els dies comptats.

— **I aquesta sensibilitat s'està escampant?**

— Sí, quan jo vaig arribar hi havia poques en-

titats, i durant els darrers anys s'ha anat formant tota una xarxa associativa que pot ser un motor de canvi per fer una Cerdanya millor.

— **Es va generant un clima de disgust davant del turisme?**

— Entre molta gent que viu aquí, sí. La massificació comença a ser insostenible.

— **Diria que els visitants, a banda de ser molts, són molt invasius?**

— Normalment, sí. L'àrea metropolitana ha crescut molt, i tota aquesta gent vol sortir de l'asfalt però no ha conegut la natura, és molt de ciutat, i quan arriba aquí no sap com comportar-se, per això el seu impacte en l'entorn és molt invasiu, molt gran.

— **O sigui que el pixapí és una plaga.**

— És una espècie invasora! (Riu)

— **Sí fos la gent amb cultura de muntanya que venia fa quaranta anys seria diferent?**

— Totalment. Ara la gent utilitza la muntanya com si fos una pista d'atletisme. ■

Inseparables



Sempre una libreta. Escriu en una libreta el que li va passant, el que li crida l'atenció del que veu a la muntanya i les idees que li venen al cap. De vegades posa dibuixos enmig de la seva polida lletra de mestra.



El dia que, amb un any i mig, el Kilian va caminar amb nosaltres durant sis hores per la muntanya em va quedar clar que era especial

Competir li va permetre canalitzar tota aquella energia de forma que no fos autodestructiva

La massificació a la Cerdanya comença a ser insostenible

El pixapí és una espècie invasora



Biografia

Una vida marcada per la crida de la muntanya

Núria Burgada Burón va néixer a Cerdanyola del Vallès el 14 de maig de 1960, filla de Francesc i Paquita, treballador industrial ell, modista ella. Va estudiar la primària a Cerdanyola i la secundària a l'Institut Pau Vila de Sabadell. Es va matricular a Biologia a la UAB però ho canvià per Magisteri a Sant Cugat perquè ho feien a la tarda i això li permetia treballar al matí. Va descobrir l'excursionisme de joventut fent sortides amb el cau i als 22 va decidir escoltar la crida de la muntanya i anar-se'n a viure a la Cerdanya. Va començar fent feines diverses a la Molina, va acabar Magisteri i va trobar una plaça a l'escola de Lles. Després va incorporar-se a l'escola Ridolaina de Montellà, on ha treballat durant trenta anys. Entremig va tenir els seus dos fills, Kilian i Naïla, amb l'Eduard Jornet, de qui es va separar fa anys. S'ha construït un estil de vida vegetarià estretament lligat amb la natura. Col·labora amb diverses entitats i coordina l'acció educativa de la Fundació Kilian Jornet.